

מדינת ישראל
משרד המשפטים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
(יועץ)

תאריך: י"א שבט ה'תשס"ג
14 ינואר 2003

תיקום: 10/98-14
95-9

713-

אל: גבי שרית דנה, היתנות המשפטית, משרד הפנים ✓

שלום רב,

הנדון: סמכות כניסה למקרקעין לפי סעיף 257 לחוק התכנון והבניה

מצורפת בזה חוות דעת, על בסיס סיכום הדיון בנושא, אשר נערך אצלי ביום 23.12.02 בחשתתפותכם, בענין סמכות בית המשפט ליתן צו כניסה למקרקעין לצורך הפעלת הסמכות למי סעי' 257 לחוק התכנון וחבניה ואפשרויות הפעולה ללא צו בית משפט.

נודה על פרסום חוות הדעת בחוזר פנכ"ל משרד הפנים, על מנת שתובא לידיעת כל הרשויות המקומיות חוקיות המקומיות והמחוזיות.

בברכה,

מני מזוז

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

אין חולק ת"כ
ולא, אנוכי
מני מזוז

W:\AVITAL\Letter\05-9p1.doc

סמכות כניסה למקרקעין לפי סעיף 257 לחוק התכנון והבניה

1. הופנתה אלינו שאלה בדבר סמכותה של המשטרה לסייע למורשה מטעם הועדה המקומית או הועדה המחוזית, להכנס למקרקעין שלא בהסכמת המחזיק בהם, לפי סעי' 257 לחוק התכנון והבניה, החש"ה-1965, ובענין סמכות בית המשפט ליתן צו כניסה למקרקעין, ואפשרויות הפעולה ללא צו בית משפט.

א. סמכות בית המשפט לתת צו כניסה למקרקעין

2. סעיף 257 לחוק התכנון והבניה קובע כדלקמן:

"מי שהודשה לכך על-ידי הועדה המקומית או על-ידי הועדה המחוזית רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקרקעין ולסקור, למדוד ולבדוק אותם ולעשות בהם כל פעולה הדרושה לביצוע חוק זה והתקנות לפיו, ובין השאר לצורך עריכתה וביצועה של תכנית; אך לא ייכנס לבנין המשמש למעשה בית מגורים ללא הסכמת תופשו אלא בשעות היום ולאחר שמסר לו, ככל האפשר 24 שעות מראש, הודעה על כך בכתב, ולא ייכנס למקרקעין שבהחזקת צבא-הגנה לישראל או שלוחה אחרת של מערכת הבטחון שאושרה על-ידי שר הבטחון אלא באישור של מי שהוסמך לכך על ידי שר הבטחון".

3. דומה שיש יסוד לטענה, כי לבית המשפט מסורה סמכות כללית ליתן צו המורה לאדם שלא להפר את החוק ולאפשר כניסה אל המקרקעין. כך, למשל, ברע"א 2920/90 קופת תולים של הוסתדרות הכללית נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 397, בעמ' 414 נקבע על-ידי הנשיא שמגר:

"האפשרות של היוקקת צו מניעה כדי לכפות על פרט או על גוף משפטי את החובה לקיים תביותיו על פי חוק או להמנע מביצוע עבירה, התפתחה במשפטנו - בעקבות המשפט האנגלי. בתי המשפט מכירים בסמכותה של המדינה למנות לערכאות כדי לבקש לאכוף בחליכים אזרחיים את קיום החוק או קיומו של חיוב, ובין היתר, קיום חובה שחיא בגדר האינטרס הציבורי."

וראו עוד בעניין זה את דברי השופט י. גייפמן בבש"א (תל אביב והמרכז) 18279/01 מדינת ישראל נ' פלוני, תק-מש 312001, 279, בעמ' 280 לאמור:

"לרשות השלטונית סמכות למנות לבית המשפט בחליך אזרחי כדי לכפות על פרט או גוף משפטי את החובה לקיים תביותיו על פי חוק או להימנע מביצוע עבירה. כלל זה, השאוב מהמשפט האנגלי, אומץ במסיקה בישראל, והמדינה רשאית לבקש מבית המשפט צו המונע את המעשה האסור הצפוי."

